

ВІДКЛИКАННЯ АПЕЛЯЦІЙНОЇ СКАРГИ ТА ЗАЛИШЕННЯ ЇЇ БЕЗ РОЗГЛЯДУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ

У. ВОРОБЕЛЬ

*старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)*

Однією з гарантій реалізації права на судовий захист є закріплена на законодавчому рівні можливість особи ініціювати процедуру перевірки законності та обґрунтованості судових рішень у судах вищих інстанцій. Така можливість, зокрема, передбачена ст. 13 Цивільного процесуального кодексу України (далі — ЦПК України), відповідно до якої особи, які брали участь у справі, а також особи, які не брали участь у справі, але якщо суд вирішив питання про їхні права та обов'язки, мають право на апеляційне та касаційне оскарження судових рішень у випадках та порядку, встановлених ЦПК України.

Законодавча регламентація апеляційного перегляду судових рішень не лише гарантує особі право на законне та обґрунтоване судове рішення, а й надає їй можливість під час розгляду справи в апеляційному порядку самій впливати на рух справи, а також визначити її подальшу долю, що обумовлено диспозитивними засадами цивільного процесу. Зазвичай принцип диспозитивності на стадії апеляційного оскарження судових рішень не має такого

яскраво вираженого характеру, як на стадії судового розгляду справи в суді першої інстанції (це передусім пов'язано з тим, що на цій стадії цивільного судочинства особа втрачає можливість реалізації низки розпорядчих прав, характерних для суду першої інстанції, зокрема права на зміну предмета або підстав позову, збільшення або зменшення позовних вимог), однак його вплив простежується і на цій стадії цивільного судочинства, зокрема завдяки передбаченій у законодавстві можливості використання в апеляції таких диспозитивних прав, як відмова позивача від позову, укладення сторонами мирової угоди, відмова апелянта від апеляційної скарги, а також відкликання апеляційної скарги особою, що її подала. Окрім цього, останнім часом на сторінках юридичної літератури все частіше зустрічаються дискусії науковців щодо можливості застосування такого розпорядчого права, як подання заяви про залишення позову без розгляду, що передбачене п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України, під час розгляду цивільної справи за правилами апеляційного провадження, але, що більш

© У. Воробель, 2015

важливо, так це те, що вказане питання вирішується теж неоднозначно і в площині суддівського правозастосування.

Особливості реалізації диспозитивних прав суб'єктами апеляційного провадження становили предмет наукових досліджень багатьох учених-процесуалістів. Зокрема, деякі аспекти застосування інституту відкликання апеляційної скарги висвітлювали у своїх працях такі науковці, як В. Богатир, А. Дрішлюк, В. Кравчук, О. Угриновська, В. Паліюк, С. Сенік, В. Тертишніков, С. Фурса, Ю. Червоний та ін. Та, на жаль, переважно такі дослідження проводилися на рівні навчальних посібників та підручників з цивільного процесуального права, або ж — коментарів до ЦПК України. І лише О. Батрин та К. Гусаров у своїх дослідженнях, окрім аналізу зазначеного вище диспозитивного права, приділили увагу проблемним моментам реалізації права, передбаченого п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України, на стадії апеляційного перегляду судових рішень.

Метою нашої статті є ґрунтовний та комплексний аналіз особливостей реалізації в апеляційній інстанції права на відкликання апеляційної скарги та права, передбаченого п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України, а також дослідження співвідношення зазначених диспозитивних прав на цій стадії цивільного судочинства.

Інститут відкликання апеляційної скарги особою, що її подала, не є новим для цивільного процесуального права. Відповідна норма, яка надавала право апелянту відкликати апеляційну скаргу, була закріплена і в ЦПК УРСР 1963 р. Так, ч. 3 ст. 298 передбачала, що особа, яка подала апеляційну скаргу, чи прокурор, що подав апеляційне подання, має право відкликати її до початку розгляду справи в апеляційному суді. А частина 4 ст. 298 встановлювала правові наслідки вчинення такої процесуальної дії. Зокрема, було передбачено, що про відкликання апеляційної скарги, апеляційного подан-

ня прокурора суд першої інстанції, коли справа перебуває у цьому суді, або суддя, який готував справу до розгляду в суді апеляційної інстанції, постановляє ухвалу про повернення скарги, подання.

Схожий механізм реалізації права на відкликання апеляційної скарги закріплений і в чинному ЦПК України. Так, частини 2 та 3 ст. 300 передбачають, що особа, яка подала апеляційну скаргу, має право відкликати її до початку розгляду справи в апеляційному суді. При відкликанні апеляційної скарги суддя, який готував справу до розгляду в апеляційному суді, постановляє ухвалу про повернення скарги.

Отже, особа, яка подала апеляційну скаргу, наділена правом її відкликати, але за умови дотримання встановленого в законодавстві механізму реалізації цього права. Одним з елементів цього механізму є чітко регламентовані часові межі реалізації вказаного права. Так, відповідно до законодавчих положень апелянт може відкликати апеляційну скаргу до початку розгляду справи в апеляційному суді. Розгляд справи в апеляційному суді, відповідно до ч. 1 ст. 302 ЦПК України, розпочинається з моменту постановлення колегією суддів ухвали про призначення справи до розгляду. Таким чином, відкликати апеляційну скаргу особа, що її подала, може до постановлення ухвали про призначення справи до розгляду. Зокрема, на такі часові межі вказує і Верховний Суд України (далі — ВСУ), який у п. 12 Постанови Пленуму ВСУ «Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку» чітко зазначає, що відкликати апеляційну скаргу можна до початку розгляду справи в апеляційному суді (до постановлення ухвали про призначення справи до розгляду) [1, 11].

Ще одним важливим елементом реалізації права на відкликання апеляційної скарги є правові наслідки, що настають у випадку здійснення цієї процесуальної дії. Законодавець у ч. 3

ст. 300 ЦПК України чітко вказує, що при відкритті апеляційної скарги суддя, який готував справу до розгляду в апеляційному суді, постановляє *ухвалу про повернення скарги*. Однак при такому законодавчому визначенні правових наслідків відкриттям апеляційної скарги виникає дисонанс між часовими межами вчинення і правовими наслідками зазначеної процесуальної дії. Йдеться передусім про те, що до постановлення апеляційним судом ухвали про призначення справи до розгляду суддя-доповідач, згідно з ч. 1 ст. 297 ЦПК України, має постановити ухвалу про відкриття апеляційного провадження, що і визначатиме той рубікон, з яким у теорії цивільного процесу пов'язують можливість застосування тих чи інших процесуальних інститутів. А тому, якщо відкриття апеляційної скарги до відкриття апеляційного провадження, і, як наслідок, постановлення суддею-доповідачем ухвали про повернення апеляційної скарги, ще вписується у логічну послідовність здійснення цивільного процесу, то застосування тих же правових наслідків у випадку вчинення зазначеної вище процесуальної дії вже після відкриття апеляційного провадження видається абсурдним з огляду на ту ж загальноприйнятну послідовність застосування процесуальних інститутів (до відкриття провадження у справі в теорії цивільного процесу прийнято застосовувати інститут повернення заяви, після залишення заяви без розгляду). В автора цього дослідження склалося враження, що законодавець просто скопіював положення ч. 4 ст. 298 ЦПК УРСР 1963 р. про правові наслідки відкриття апеляційної скарги і помістив їх у чинний ЦПК України, при цьому не врахувавши тих змін у процедурі апеляційного перегляду судових рішень, що впроваджувалися самим ЦПК України, зокрема фіксування моменту відкриття апеляційного провадження відповідною ухвалою.

Враховуючи загальноприйнятті у доктрині цивільно-процесуального права правила про чітку поетапність цивільного процесу, нам видається, що найбільш доцільним буде закріплення у законодавстві такого механізму реалізації цього диспозитивного права: апелянт має право відкликати апеляційну скаргу, але це можна зробити до постановлення суддею-доповідачем ухвали про відкриття провадження у справі, який у разі надходження від апелянта такої заяви повертає йому скаргу, про що постановляє відповідну ухвалу.

Таке прохання особи про відкриття апеляційної скарги слід подавати у письмовій формі, адже суддею-доповідач вирішує питання про відкриття апеляційного провадження без виклику осіб, які братимуть участь у справі. Оскільки до змісту заяви про відкриття апеляційної скарги ЦПК України не встановлює жодних вимог, то О. Батрин пропонує у ній зазначати: 1) найменування суду апеляційної інстанції, до якого подана апеляційна скарга; 2) відомості про особу, яка подала апеляцію, із вказівкою на її процесуальний статус, місце проживання, перебування або місцезнаходження; 3) вказівка на судові рішення, що оскаржується, і найменування суду, котрий його видав; 4) прохання про відкриття апеляційної скарги, дата і підпис особи, яка її подала [2, 241].

Як слушно зазначається у науковій літературі, оскільки ЦПК України не передбачає обов'язку особи вказувати та обґрунтовувати мотиви відкриття апеляційної скарги, то і перевірка апеляційним судом обґрунтованості такої заяви не вимагається [2, 241; 3, 650; 4, 402; 5, 411]. Ба більше, на нашу думку, прийняття суддею-доповідачем заяви про відкриття апеляційної скарги не лише не пов'язано з перевіркою вмотивованості такої заяви, а й з обов'язком перевіряти, чи у зв'язку з таким відкриттям не порушуються права, свободи чи інтереси

інших осіб, оскільки право особи на відкликання апеляційної скарги нічим не обмежене, за цією процесуальною дією контроль суду не проводиться. Також відкликання апеляційної скарги повинно мати безумовний характер (апелянт не може ставити здійснення цього права у залежність від вчинення або ж, навпаки, утримання від вчинення певних дій протилежною стороною).

Хоча, наприклад, на думку Ю. Червоного, не в усіх випадках суд має задовольнити заяву особи, яка подала апеляційну скаргу про її відкликання. Зокрема, він наводить приклад, коли законний представник непрацевдатної і недієздатної особи (ст. 39 ЦПК України) відкликає апеляційну скаргу на рішення суду, в якому непрацевдатній і недієздатній особі було відмовлено у стягненні аліментів [6, 455].

Як уже зазначалося, результатом розгляду заяви про відкликання апеляційної скарги є ухвала про повернення апеляційної скарги. У науковій літературі вчені-процесуалісти одногласно зазначають, що така ухвала про повернення апеляційної скарги касаційному оскарженню не підлягає [2, 240; 3, 650; 4, 402]. На жаль, аналіз судової практики свідчить, що погляди суддів-практиків у цьому питанні є однозначними. Так, частина суддів у своїх ухвалях зазначають про можливість оскарження вказаної ухвали в суді касаційної інстанції [7–11], частина категорично зазначає, що «ухвала оскарженню не підлягає» [12–15] (абсурдність ситуації доходить до того, що навіть у межах одного суду — наприклад, Апеляційного суду міста Києва — думки щодо цього питання висловлюються діаметрально протилежні).

Така ситуація в судовій практиці пов'язана з тим, що де-юре, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 324 ЦПК України, в касаційному порядку можуть бути оскаржені ті ухвали апеляційного суду, які перешкоджають подальшому прова-

дженню у справі (до котрих, зокрема, і відноситься ухвала про повернення апеляційної скарги, що загалом і не заперечують учені-процесуалісти [3, 682; 4, 421; 16, 550]). Але де-факто сенсу оскарження такої ухвали немає, оскільки, як слушно зазначають науковці, вона відповідає волі скажника, який подав апеляційну скаргу і бажає її повернення назад (без розгляду) [17, 892]. Тому з метою усунення непорозумінь між теорією і практикою, а також вироблення у судовій практиці єдиного підходу в питанні можливості касаційного оскарження ухвали про повернення апеляційної скарги у зв'язку з її відкликанням апелянтом, у законодавстві слід чітко передбачити положення про те, що така ухвала оскарженню не підлягає, внівши відповідні зміни.

Слід визнати слушною позицію науковців і щодо можливості повторного звернення апелянта з тотожною апеляційною скаргою після повернення апеляційної скарги у зв'язку з її відкликанням, за умови, що таке повторне звернення відбулося у межах строків на апеляційне оскарження [3, 650; 4, 402; 6, 455; 18, 171; 19, 363; 20, 338].

У юридичній літературі дискусійним також залишається питання про можливість реалізації в суді апеляційної інстанції передбаченого п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України права позивача подавати заяву про залишення позову без розгляду. Науковці, на основі положень ч. 1 ст. 310 ЦПК України, яка передбачає, що рішення суду підлягає скасуванню в апеляційному порядку із закриттям провадження у справі або залишенням заяви без розгляду з підстав, визначених статтями 205 і 207 ЦПК України, поділилися на дві групи у поглядах щодо цього питання.

Так, на думку першої групи (таку позицію відстоює, зокрема, О. Батрин), особи можуть реалізувати право на подання заяви про залишення позову без розгляду не лише під час розгляду справи в суді першої інстанції, а й на

стадії апеляційного перегляду судового рішення [2, 245]. Шкода тільки, що у своїх дослідженнях вчений лише висловлює свою позицію, проте не наводить аргументів на її користь.

На думку другої групи, яка є домінантною (наприклад, такої позиції дотримуються К. Гусаров, Ю. Мірошніченко, А. Олійник), на стадії апеляційного провадження ЦПК України взагалі не передбачає права позивача на подання заяви про залишення позову без розгляду. Обґрунтування такої точки зору зводиться до трьох аргументів:

- *по-перше*, хоча при перегляді апеляційна справа і розглядається за правилами, встановленими для суду першої інстанції, однак така процедура має свої винятки і доповнення, встановлені главою 1 розділу V ЦПК України «Апеляційне провадження». Права особи, що подала апеляційну скаргу, визначені ст. 300 ЦПК України, котра надає цій особі право на доповнення, зміну апеляційної скарги або її відкликання, відмову від вимог вказаної скарги. Аналогічним чином позивачу в ст. 306 надано право на відмову від позову, а сторонам — укласти мирову угоду. Лише зазначені вище диспозитивні права учасника процесу можуть бути реалізовані на стадії апеляційного провадження із застосуванням положень ст. 310 ЦПК України [21, 21–22; 22, 88–89];

- *по-друге*, ч. 2 ст. 308 ЦПК України встановлює, що не може бути скасоване правильне по суті і справедливе рішення суду з одних лише формальних міркувань [21, 21];

- *по-третє*, визначений процесуальним законом обов'язок сторін добросовісно користуватися правами означає, що здійснення прав і свобод не повинно порушувати права і свободи інших осіб. У цьому випадку йдеться, зокрема, про право на вирішення справи впродовж розумного строку (ст. 6 Конвенції про захист прав люди-

ни і основоположних свобод), адже в разі скасування судового рішення за клопотанням позивача про залишення заяви без розгляду відповідач залишається у стані правової невизначеності, що суттєво обмежує його інтереси, а позивач має можливість звертатися до суду з тотожним позовом. Крім того, мета судового процесу — справедливий, неупереджений і своєчасний розгляд цивільної справи — нівелюється [22, 88–89; 23].

Слід зазначити, що якщо для суддів апеляційних судів характерний дуалізм поглядів у питанні щодо можливості реалізації зазначеного диспозитивного права на стадії апеляції, то у суді касаційної інстанції сформувався одна чітка позиція — на стадії апеляції особа не може подати заяву про залишення позову без розгляду [24–26]. Зокрема, на цьому наголошує і суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі — ВССУ) А. Олійник, вказуючи, що правова позиція ВССУ у справах, в яких під час розгляду апеляційної скарги позивачі подають заяву про залишення позову без розгляду, полягає у тому, що на стадії апеляційного провадження позивач не може подати заяву про залишення позову без розгляду, оскільки його вже розглянуто [22, 88–89].

Однак така позиція нам видається не до кінця правильною. Це пов'язано як із недоліками законодавчої техніки, так і з помилками, допущеними науковцями при аналізі цього питання.

Інститут залишення заяви без розгляду у зв'язку з надходженням від особи заяви про повернення їй позовної заяви після відкриття провадження у справі (до речі, науковці, розробляючи положення цього інституту, для його позначення використовували термін «відкликання позовної заяви» [27, 84–85]) вводився у цивільне процесуальне право як противага інституту відмови від позову. Якщо відмова від позову надає право відмовитися від

судового захисту конкретного суб'єктивного права, свободи чи інтересу [28, 83], то подання заяви про залишення її без розгляду — лише від продовження конкретного судового процесу розгляду заявленої вимоги, від розпочатого уже провадження у конкретній цивільній справі, при цьому зберігши право на судовий захист загалом. Таким чином, у п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України йдеться про подання особою клопотання про залишення без розгляду саме позовної заяви (документа), а не позову (вимоги позивача). А тому, враховуючи правову природу цього інституту, цю норму в межах апеляційного провадження слід трактувати як право особи, яка подала апеляційну скаргу, після відкриття провадження у справі клопотати про залишення апеляційної скарги, а не позовної заяви чи позову.

Окрім цього, слід враховувати, що виникнення обставини, передбаченої п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України (подання апелянтом заяви про залишення його скарги без розгляду), вже під час апеляційного провадження у справі нічого спільного не має із положеннями ч. 1 ст. 310 ЦПК України, яка визначає повноваження апеляційного суду за наслідками розгляду скарги на рішення суду першої інстанції. Адже, як слушно наголошується у науковій літературі, повноваження на скасування рішення із залишенням заяви без розгляду виникають за наявності порушень процесуального закону, а саме у випадках допущення судом першої інстанції помилки під час застосування ст. 207 ЦПК України [18, 229; 19, 370; 29, 115]. Таким чином, апеляційний суд може скористатися повноваженнями, передбаченими ч. 1 ст. 310 ЦПК України, лише у тому разі, коли обставини, передбачені ч. 1 ст. 207 ЦПК України, вже існували на момент розгляду справи в суді першої інстанції.

Тому в контексті досліджуваного нами питання суд апеляційної інстанції може скасувати рішення суду пер-

шої інстанції і залишити заяву без розгляду з підстави, передбаченої п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України, лише в одному єдиному випадку — коли під час судового розгляду справи в суді першої інстанції (але до судових дебатів — саме такі часові межі реалізації цього права встановлені ч. 8 ст. 193 ЦПК України) від позивача надійшла заява про залишення його позовної заяви без розгляду, яка має безумовний характер (тобто позивач не може ставити здійснення цього права в залежність від виконання або ж утримання від виконання певних дій відповідачем), а суд відмовив у задоволенні цього клопотання (оскільки відповідно до положень цього інституту таке право необмежене — суд не зобов'язаний перевіряти, чи реалізація такого права не порушує чужих прав, не залежить від волі відповідача, то суд априорі не може відмовити у задоволенні такої заяви за умови дотримання часових меж його реалізації і безумовного характеру).

Таким чином, у випадку подання заяви про залишення апеляційної скарги (і навіть, припустимо, подання заяви про залишення позову без розгляду, хоча ми і зазначали, що таке трактування п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України на стадії апеляції суперечить самій природі цього інституту) скасування рішення суду першої інстанції та залишення заяви без розгляду не допустиме, оскільки такі повноваження суд апеляційної інстанції може застосувати лише у випадку наявності таких умов: а) виникнення обставин, що є підставою для залишення заяви без розгляду в суді першої інстанції; б) допущення судом першої інстанції помилки у застосуванні положень ст. 207 ЦПК України при виявленні таких обставин.

У зв'язку з цим логічно виникають щонайменше два питання: по-перше, чи апелянт взагалі на стадії апеляційного перегляду судового рішення має право, закріплене п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК

України; по-друге, які правові наслідки тягне здійснення зазначеного права на цій стадії цивільного судочинства?

Аргументи науковців про те, що у апеляційному провадженні можна реалізувати лише ті диспозитивні права, що прямо передбачені у розділі V ЦПК України «Апеляційне провадження» (статті 300 та 306 ЦПК України) нам видаються досить сумнівними. Наприклад, як бути при цьому з таким правом особи, як не підтримання апеляційної скарги, яка у встановлених законом випадках подана в її інтересах особами чи органами, передбаченими ст. 45 ЦПК України (йдеться про осіб та органи, які законом уповноважені захищати чужі права)? Чи апелянт не наділений і таким правом? А як же тоді диспозитивний метод правового регулювання цивільного процесуального права, зміст якого тезисно звучить так: «дозволено усе те, що прямо не заборонено законом», та й взагалі з диспозитивними засадами цивільного судочинства? Зазначені питання видаються риторичними.

Тому, на наше переконання, говорити про те, що на стадії апеляційного перегляду не можна вчиняти певні диспозитивні права лише з огляду на те, що про них нічого не сказано у відповідній главі ЦПК України, є помилковим. Допоки не буде у законодавстві прямої заборони на вчинення певних дій в апеляційній інстанції, або здійснення цих дій буде прописане законодавцем по-іншому, ніж це передбачено у суді першої інстанції, апеляційна справа розглядається за правилами, встановленими для суду першої інстанції.

А от щодо правових наслідків реалізації особою такого розпорядчого права, то тут слід сказати, що нині це питання залишається не врегульованим у законодавстві. На нашу думку,

найбільш доцільним буде передбачити у законодавстві положення, що у випадку подання апелянтом заяви про залишення його скарги без розгляду суд постановляє *ухвалу про залишення апеляційної скарги без розгляду*.

Таким чином, проаналізувавши усе наведене вище, можна зробити висновок, що право апелянта на подання заяви про залишення його скарги без розгляду є логічним продовженням права на відкликання апеляційної скарги, передбаченого частинами 2 та 3 ст. 300 ЦПК України. Відмінність цих двох розпорядчих прав полягає у такому: у першому випадку апелянт відмовляється вже від розпочатого апеляційного провадження у справі, у другому — від відкриття апеляційного провадження, але їх правова природа єдина і заснована на диспозитивних засадах цивільного судочинства.

Підсумовуючи, пропонуємо ч. 2 ст. 300 ЦПК України викласти в такій редакції: «Особа, яка подала апеляційну скаргу, має право відкликати її до постановлення *суддею-доповідачем ухвали про відкриття апеляційного провадження у справі*, а друга сторона має право визнати апеляційну скаргу обґрунтованою в повному обсязі чи в певній частині». А частину 3 ст. 300 ЦПК України — в такій редакції: «При відкликанні апеляційної скарги *суддею-доповідач, який вирішує питання про відкриття апеляційного провадження*, постановляє ухвалу про повернення скарги, яка оскарженню не підлягає». А також закріпити у законодавстві правові наслідки реалізації апелянтом права на подання заяви про залишення апеляційної скарги без розгляду, зокрема передбачити серед повноважень апеляційного суду можливість залишення без розгляду апеляційної скарги, а не позовної заяви чи позову.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку* : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 р. № 12 // Вісник Верховного Суду України. — 2008. — № 11 (99). — С. 7–14.
2. *Батрин О. В.* Відкликання апеляційної скарги та відмова від неї в цивільному процесі України // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2013. — № 2 (61). — С. 240–247.
3. *Кравчук В. М., Угриновська О. І.* Науково-практичний коментар до Цивільного процесуального кодексу України. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х., 2010. — 800 с.
4. *Науково-практичний коментар «Цивільного процесуального кодексу України»* / за заг. ред. В. В. Богатиря. — К., 2014. — 784 с.
5. *Цивільний процес України* : підруч. / за заг. ред. Є. О. Харитонова, О. І. Харитонові, Н. Ю. Голубєвої. — К., 2012. — 536 с.
6. *Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України* / пер. з рос. ; С. В. Ківалов, Ю. С. Червоний, Г. С. Волосатий та ін. ; за ред. Ю. С. Червоного. — К. ; О., 2008. — 656 с.
7. *Ухвала Апеляційного суду Донецької області* від 8 квітня 2014 р. у справі № 223/1080/13-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
8. *Ухвала Апеляційного суду Львівської області* від 14 лютого 2014 р. у справі № 466/4379/13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
9. *Ухвала Апеляційного суду міста Києва* від 3 червня 2014 р. у справі № 22-ц/796/4771/2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
10. *Ухвала Апеляційного суду Рівненської області* від 12 квітня 2014 р. у справі № 607/14643/13-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
11. *Ухвала Апеляційного суду Сумської області* від 14 травня 2014 р. у справі № 591/4729/13-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
12. *Ухвала Апеляційного суду Київської області* від 4 липня 2014 р. у справі № 377/624/14-ц [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
13. *Ухвала Апеляційного суду міста Києва* від 26 лютого 2014 р. у справі № 22-ц/796/2966/2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
14. *Ухвала Апеляційного суду Одеської області* від 20 лютого 2014 р. у справі № 1520/1311/12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
15. *Ухвала Апеляційного суду Полтавської області* від 23 травня 2014 р. у справі № 1601/8102/12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
16. *Цивільний процес України* : підруч. / за заг. ред. д. ю. н., проф. Р. М. Мінченко. — Херсон, 2014. — 720 с.
17. *Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар* : у 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. — К., 2010. — Т. 1. — 1044 с.
18. *Гусаров К. В.* Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядкух : моногр. — Х., 2010. — 352 с.
19. *Сеник С. В., Лемик Р. Я.* Цивільне процесуальне право : навч. посіб. — Л., 2010. — 424 с.
20. *Тертишніков В. І.* Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. — Х., 2007. — 584 с.
21. *Гусаров К. В.* Проблемы отмены судебного решения апелляционным судом и закрытия производства по делу или оставления заявления без рассмотрения // Арбитражный и гражданский процесс. — 2012. — № 10. — С. 20–23.
22. *Олійник А.* Запобігання зловживанню цивільними процесуальними правами: питання теорії та практики // Юридична Україна. — 2013. — № 7. — С. 83–91.
23. *Мірошниченко Ю.* Спір безкінечного розгляду // Закон і бізнес. Суддівські проблеми. — 2011. — № 15 (1002) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/1868-spir_bezkinechnogo_rozglyadu.html.
24. *Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ* від 7 листопада 2012 р. у справі № 6-27276св12 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
25. *Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ* від 30 жовтня 2013 р. у справі № 6-35108св13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
26. *Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ* від 20 серпня 2014 р. у справі № 6-28841св14 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
27. *Андрушко А. В.* Принцип диспозитивності цивільного процесуального права України : моногр. — Х., 2006. — 172 с.
28. *Бичкова С. С.* Юридична природа права позивача на відмову від позову у цивільному процесі України // Судова апеляція. — 2010. — № 3. — С. 83–87.
29. *Тимофеев Ю. А.* Полномочия суда второй инстанции в гражданском процессе. Современные проблемы. — М., 2008. — 184 с.

REFERENCES

1. Pro sudovu praktyku rozhlidu tsyvilnykh sprav v apeliatsiinomu poriadku: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy № 12 vid 24 zhovtnia 2008 roku [On Judicial Practice of Civil Appellate Proceedings: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine No. 12 of October 24, 2008], *Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy*, 2008, no. 11 (99), pp. 7–14.
2. Batryn O. V. Vidklykannia apeliatsiinoi skarhy ta vidmova vid nei v tsyvilnomu protsesi Ukrainy [Withdrawal of Appeal and Its Abandonment in the Civil Proceeding of Ukraine], *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 2013, no. 2 (61), pp. 240–247.
3. Kravchuk V. M., Uhrynovska O. I. Naukovo-praktychnyi komentar do Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy [Scientific and Practical Commentary to the Code of Civil Procedure of Ukraine], Kharkiv, 2010, 800 p.
4. Naukovo-praktychnyi komentar «Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy» [Scientific and Practical Commentary to the «Code of Civil Procedure of Ukraine»], Kyiv, 2014, 784 p.
5. Tsyvilnyi protses Ukrainy [Civil Procedure in Ukraine], Kyiv, 2012, 536 p.
6. Naukovo-praktychnyi komentar Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy [Scientific and Practical Commentary to the Code of Civil Procedure of Ukraine], Kyiv; Odesa, 2008, 656 p.
7. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Donetskoi oblasti vid 8 kvitnia 2014 r. u spravi № 223/1080/13-ts [Decision of the Court of Appeal of the Donetsk Region of April 8, 2014 in Case No. 223/1080/13-ц]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
8. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Lvivskoi oblasti vid 14 liutoho 2014 r. u spravi № 466/4379/13 [Decision of the Court of Appeal of the Lviv Region of February 14, 2014 in Case No. 466/4379/13]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
9. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu mista Kyieva vid 3 chervnia 2014 r. u spravi № 22-ts/796/4771/2014 [Decision of the Court of Appeal of Kyiv of June 3, 2014 in Case No. 22-ц/796/4771/2014]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
10. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Rivnenskoï oblasti vid 12 kvitnia 2014 r. u spravi № 607/14643/13-ts [Decision of the Court of Appeal of the Rivne Region of April 12, 2014 in Case No. 607/14643/13-ц]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
11. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Sumskoi oblasti vid 14 travnia 2014 r. u spravi № 591/4729/13-ts [Decision of the Court of Appeal of the Sumy Region of May 14, 2014 in Case No. 591/4729/13-ц]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
12. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Kyivskoi oblasti vid 4 lypnia 2014 r. u spravi № 377/624/14-ts [Decision of the Court of Appeal of the Kyiv Region of July 4, 2014 in Case No. 377/624/14-ц]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
13. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu mista Kyieva vid 26 liutoho 2014 r. u spravi № 22-ts/796/2966/2014 [Decision of the Court of Appeal of Kyiv of February 26, 2014 in Case No. 22-ц/796/2966/2014]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
14. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Odeskoi oblasti vid 20 liutoho 2014 r. u spravi № 1520/1311/12 [Decision of the Court of Appeal of the Odessa Region of February 20, 2014 in Case No. 1520/1311/12]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
15. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Poltavskoi oblasti vid 23 travnia 2014 r. u spravi № 1601/8102/12 [Decision of the Court of Appeal of the Poltava Region of May 23, 2014 in Case No. 1601/8102/12]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
16. Tsyvilnyi protses Ukrainy [Civil Procedure in Ukraine], Kherson, 2014, 720 p.
17. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar [Code of Civil Procedure of Ukraine: Scientific and Practical Commentary], Kyiv, 2010, vol. 1, 1044 p.
18. Husarov K. V. Perekliad sudovykh rishen v apeliatsiinomu ta kasatsiinomu poriadkakh [Appeal and Cassation Review of Court Decisions], Kharkiv, 2010, 352 p.
19. Senyk S. V., Lemyk R. Ia. Tsyvil'ne protsesualne pravo [Civil Procedural Law], Lviv, 2010, 424 p.
20. Tertyshnikov V. I. Tsyvilnyi protsesual'nyi kodeks Ukrainy [Code of Civil Procedure of Ukraine], Kharkiv, 2007, 584 p.
21. Gusarov K. V. Problemy otmeny sudebnogo resheniya apellyatsionnym sudom i zakrytiya proizvodstva po delu ili ostavleniya zayavleniya bez rassmotreniya [Issues of Abolition of Decision by the Court of Appeal and Closure of the Proceedings or Abandonment of the Application without Consideration], *Arbitrazhnyi i grazhdanskiy protsess*, 2012, no. 10, pp. 20–23.
22. Oliinyk A. Zapobihannia zlovzhvanniu tsyvilnyimi protsesualnymi pravamy: pytannia teorii ta praktyky [Prevention of Civil Procedure Abuse: Issues of Theory and Practice], *Jurydychna Ukraina*, 2013, no. 7, pp. 83–91.
23. Miroschnychenko Iu. Spir bezkinechnoho rozhlidu [Dispute on Endless Review], *Zakon i biznes. Suddivski problemy*, 2011, no. 15 (1002) Available at: http://zib.com.ua/ua/1868-spir_bezkinechnogo_rozglyadu.html.
24. Ukhvala Vysshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozhlidu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 7 lystopada 2012 r. u spravi № 6-27276sv12 [Resolution of the Higher Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases of November 7, 2012 in Case No. 6-27276cb12]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
25. Ukhvala Vysshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozhlidu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 30 zhovtnia 2013 r. u spravi № 6-35108sv13 [Resolution of the Higher Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases of October 30, 2013 in Case No. 6-35108cb13]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

26. Ukhvala Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozhliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 20 serpnia 2014 r. u spravi № 6-28841sv14 [Resolution of the Higher Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases of August 20, 2014 in Case No. 6-28841sv14]. Available at: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
27. Andrushko A. V. Pryntsyp dyspozytyvnosti tsyvilnoho protsesualnoho prava Ukrainy [Principle of Discretionary of Civil Procedural Law of Ukraine], Kharkiv, 2006, 172 p.
28. Bychkova S. S. Iurydychna pryroda prava pozyvacha na vidmovu vid pozovu u tsyvilnomu protsesi Ukrainy [Legal Nature of the Plaintiff's Right to Abandon a Claim in Civil Proceedings in Ukraine], *Sudova apeliatsiia*, 2010, no. 3, pp. 83–87.
29. Timofeev Yu. A. Polnomochiya suda vtoroy instantsii v grazhdanskom protsesse. Sovremennye problemy [Authority of the Second Instance Court in Civil Proceedings. Current Issues], Moscow, 2008, 184 p.

Рекомендовано до друку кафедрою цивільно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ.

Воробель У. Б. Відкликання апеляційної скарги та залишення її без розгляду: проблемні аспекти їх співвідношення

Анотація. У статті досліджуються особливості реалізації в апеляційній інстанції права на відкликання апеляційної скарги та права на відмову від продовження провадження у справі. Звертається увага на невідповідність часових меж реалізації права на відкликання апеляційної скарги тим правовим наслідкам, що передбачені законодавством за здійснення такої процесуальної дії. Наголошується на необхідності законодавчого закріплення положення про те, що ухвала про повернення апеляційної скарги у зв'язку з її відкликанням апелянтом не підлягає касаційному оскарженню. Стверджується, що право на відмову від продовження провадження у справі, що передбачене п. 5 ч. 1 ст. 207 Цивільного процесуального кодексу України, може бути реалізоване не лише позивачем у суді першої інстанції, а й апелянтом під час перегляду судових рішень, що не набрали законної сили. Обґрунтовується необхідність внесення відповідних законодавчих змін у правове регулювання повноважень апеляційного суду, зокрема шляхом надання йому права постановляти ухвали про залишення апеляційних скарг без розгляду.

Ключові слова: відкликання, апелянт, апеляційна скарга, повернення, залишення без розгляду, скасування судового рішення, ухвала.

Воробель У. Б. Отзыв апелляционной жалобы и оставление ее без рассмотрения: проблемные аспекты их соотношения

Аннотация. В статье исследуются особенности реализации в апелляционной инстанции права на отзыв апелляционной жалобы и права на отказ от продолжения производства по делу. Обращается внимание на несоответствие временных границ реализации права на отзыв апелляционной жалобы тем правовым последствиям, которые предусмотрены законодательством, за осуществление этого процессуального действия. Отмечается необходимость законодательного закрепления положения о том, что постановление о возвращении апелляционной жалобы в связи с ее отзывом апеллянтом не подлежит кассационному обжалованию. Утверждается, что право на отказ от продолжения производства по делу, предусмотренного п. 5 ч. 1 ст. 207 Гражданского процессуального кодекса Украины, может быть реализовано не только истцом в суде первой инстанции, но и апеллянтом во время пересмотра судебных решений, которые не набрали законной силы. Обосновывается необходимость внесения соответствующих законодательных изменений в правовое регулирование полномочий апелляционного суда, в частности путем предоставления ему права выносить постановления об оставлении апелляционных жалоб без рассмотрения.

Ключевые слова: отзыв, апеллянт, апелляционная жалоба, возвращение, оставление без рассмотрения, отмена судебного решения, постановление.

Vorobel U. Withdrawal of Appeal and Leaving it without Consideration: Issues of Relationships

Annotation. The article deals with the specific right to appeal withdrawal and the right to refuse to continue the proceedings. The discrepancy in timing of the right to appeal recall and legal effects under the law for such procedural actions is outlined. The need for legislative consolidation of the provisions that decision on the appeal recall due to its withdrawal by the appellant is not subject to cassation appeal is emphasized. The right to refuse to continue the proceedings under paragraph 5 part 1 of Article 207 of the Code of Civil Procedure of Ukraine can be realized by the plaintiff in the trial court as well as by the appellant during the review of judicial decisions not in force. The necessity of appropriate amending legislation on the regulation of courts of appeal, in particular by granting them the right to deliver resolutions on abandonment of appeals without consideration is studied.

Key words: withdrawal, appellant, appeal, return, leaving without consideration, judgment cancellation, resolution.